

KOMISJA KRAJOWA
ul. Wały Piastowskie 24
80-855 Gdańsk

L.dz. PBE/87655/487/2020

Gdańsk, dnia 22 czerwca 2020 roku

Szanowny Pan
Kazimierz Cwalina
Wydział Zarządzania Gospodarczego UE
Departament Analiz Gospodarczych
Ministerstwo Rozwoju

W uzupełnieniu opinii z dnia 25 maja 2020 r. przesłanej do Pana Rafała Cygana, przesyłam następujące komentarze do Zaleceń rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r. - COM(2020) 521

Zalecenie 2 „Łagodzenie wpływu kryzysu na zatrudnienie”

Komisja Europejska wskazuje, że wsparcie osób z grup o niższych wskaźnikach aktywności zawodowej, a także reakcja na kryzys może być realizowana przez ulepszenie elastycznych form organizacji pracy, w tym systemów pracy zdalnej i elastycznych godzin pracy, w szczególności w ramach trwałych form zatrudniania.

Jednak skutki pandemii unaocznily problem osób, które świadczą pracę w ramach umów cywilnoprawnych, samozatrudnionych etc., przy braku odpowiedniej gwarancji bezpieczeństwa socjalnego. W tym kontekście warto także zwrócić uwagę na sytuację osób młodych, dopiero wchodzących na rynek pracy, będących w grupie poszkodowanych przez czasowe zamknięcie gospodarki. Międzynarodowa Organizacja Pracy używa określenia „Pokolenie Lockdown” w kontekście utraty przez nich pracy oraz problemów z doskonaleniem zawodowym.

Zalecenie 3 „Konstytuowanie wysiłków na rzecz zapewnienia przedsiębiorstwom dostępu do finansowania i płynności”.

Komisja Europejska zwraca uwagę na działania polskiego rządu skierowanego do przedsiębiorców na utrzymanie płynności finansowej w postaci gwarancji, pożyczek i dotacji warunkowych. Środki rządowe są wspierane przez Narodowy Bank Polski, m.in. poprzez program zakupu obligacji skarbowych na rynku wtórnym i znaczne obniżki stóp procentowych. Dnia 17 czerwca 2020 r. NBP opublikował raport o stabilności systemu

finansowego, gdzie wskazuje, że przed wybuchem kryzysu sektor bankowy jako całość charakteryzował się wysokim wyposażeniem w kapitał, jednak niektóre instytucje znajdowały się w trudnej sytuacji finansowej i nie dysponowały odpowiednimi nadwyżkami kapitałowymi. Problem ten może się pogłębić w związku z obecnym szokiem. Słabsze instytucje charakteryzują się niską dochodowością, co dodatkowo ogranicza ich zdolność do absorpcji strat. Ewentualne problemy pojedynczych podmiotów mogą negatywnie wpłynąć na wynik finansowy pozostałych banków w związku z koniecznością poniesienia kosztów uzupełnienia funduszy gwarancji depozytowych lub przymusowej restrukturyzacji. Jednocześnie NBP zwraca uwagę, że znacząca skala szoku makroekonomicznego związanego z pandemią COVID-19 prowadzi do pogorszenia sytuacji finansowej wielu przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Istotnie podnosi to prawdopodobieństwo wystąpienia problemów z obsługą długu w większości rodzajów kredytów. Podwyższone ryzyko kredytowe w połączeniu z obniżoną zyskownością banków sprawia, że pojawia się ryzyko nadmiernego ograniczenia dostępności kredytu.

Zalecenie numer 4 „Zapewnienie skutecznych konsultacji publicznych zaangażowania partnerów społecznych w proces kształtowania polityki.”

Rząd polski w ramach łagodzenia skutków pandemii, wywołanych przez COVID-19, wspiera gospodarkę za pośrednictwem szeregu reform, które są potocznie nazywane „tarczami antykryzysowymi”. Konsultacje publiczne projektów ustaw nie odbyły się w ramach Rady Dialogu Społecznego. Strona rządowa uzasadniała tego typu działanie faktem, że prace są prowadzone w trybie pilnym, nadzwyczajnym ze względu na okoliczności. Jednak należy podkreślić, że poszczególne ustawy składające się na tarczę mają charakter pakietowy. Dotyczą szeregu zagadnień z zakresu polityki społeczno-gospodarczej, która jest w obszarze zainteresowania partnerów społecznych. Jest to zagwarantowane m.in. w Konstytucji RP oraz ustawie o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

Z poważaniem

Katarzyna Zimmer- Drabczyk

Kierownik Biura Ekspertyzkiego,
Dialogu i Polityki Społecznej
KK NSZZ „Solidarność”

Załącznik:

- pismo z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie projektu Zaleceń Rady UE dla Polski (Country Specific Recommendation) na lata 2020/2021 w ramach Semestru Europejskiego

KOMISJA KRAJOWA
ul. Wały Piastowskie 24
80-855 Gdańsk

Gdańsk, dnia 25 maja 2020 roku

Szanowny Pan

Rafał Cygan

Wydział Zarządzania Gospodarczego UE

Departament Analiz Gospodarczych

Ministerstwo Rozwoju

Po zapoznaniu się z opublikowanym przez KE projektem Zaleceń Rady UE dla Polski (Country specific recommendations – CSRs) na lata 2020/2021 w ramach Semestru Europejskiego zwracam uwagę na następujące kwestie:

1. Odnosząc się do punktu 20 podkreślam, że w polskim porządku prawnym mamy do czynienia z sytuacjami, gdy osoba aktywna na rynku pracy **nie** ma prawa do złożenia wniosku o dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, które pozwala na uzyskanie zasiłku chorobowego czy zasiłku macierzyńskiego. Są to przykładowo:
  - osoby do 26 roku życia uczące się będące stroną umowy zlecenia (nie podlegają one ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu więc nie mają prawa do złożenia wniosku o dobrowolne ubezpieczenie chorobowe);
  - osoby prowadzące działalność gospodarczą po przekroczeniu ustawowego wieku emerytalnego (podlegają one dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu więc nie mają prawa do złożenia wniosku o dobrowolne ubezpieczenie chorobowe);
  - osoby wykonujące umowy o dzieło (nie podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu a więc nie mogą złożyć wniosku o dobrowolne ubezpieczenie chorobowe).Obecna epidemia po raz kolejny pokazała, że konstrukcja dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jest nieadekwatna do potrzeby zapewnienia stabilności finansowej Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. To składka z obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego pracowników pokrywa niedobory w Funduszu

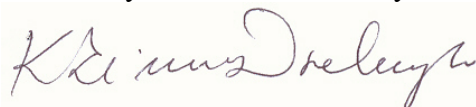
Chorobowym FUS wynikające z faktu, że osoby samozatrudnione nie podjęły decyzji o podleganiu ubezpieczeniu chorobowemu.

W świetle Europejskiego Filaru Praw Socjalnych prawo do świadczeń związanych z chorobą i macierzyństwem winno dotyczyć wszystkich osób aktywnych na rynku pracy co powinno znaleźć odzwierciedlenie w treści zalecenia.

2. Zalecenia Krajowe winny charakteryzować się większą konkretnością, ponieważ ich ogólnikowość już wielokrotnie prowadziła do różnych interpretacji. Zalecenie nr 2 wprost powinno wskazywać na konieczność podniesienia rażąco niskich zasiłków dla osób bezrobotnych. Wskazuję, że tzw. „świadczenie postojowe”, które otrzymują osoby prowadzące działalność gospodarczą, które zawiesiły jej wykonywanie (z jakiegokolwiek przyczyny powiązanej lub nie z COVID-19) wynoszące 80% minimalnego wynagrodzenia co w sposób ponad dwukrotny przewyższa zasiłek dla bezrobotnych. Jest to rażące naruszenie zasady równomiernego wspierania osób dotkniętych obecną sytuacją. Należy także podkreślić, że wszystkie osoby prowadzące działalność gospodarczą zostały zwolnione z obowiązku odprowadzania składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe - niezależnie od faktu czy ich działalność napotyka określone problemy wynikające z epidemii czy też nie. Tego typu regulacje (nawet mające charakter przejściowy) prowadzą do dalszego zróżnicowania pozapłacowych kosztów pracy pracowników i osób samozatrudnionych. Działania takie powodują dalszą destabilizację wpływów do FUS co w kontekście braku możliwości napływu migrantów na polski rynek pracy (mającego oczywiście przejściowy charakter) jest tym bardziej niebezpieczne. Działania takie przyczyniają się do dalszego wypierania umowy o pracę przez często fałszywe samozatrudnienie.
3. Odnosząc się do ostatniego zdania zalecenia 1. dotyczącego ochrony zdrowia Polska musi podjąć w najbliższej przyszłości zdecydowane działania. Fundacja "My Pacjenci" przeprowadziła badanie opinii dotyczące tego, jak Polacy odbierają funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w pandemii. Okazuje się, że aż 81 proc. uważa, że przez pandemię dostęp do lekarzy w sprawach niezwiązanych z koronawirusem jest utrudniony. Statystyki wykonywanych świadczeń szpitalnych (poza leczeniem Covid-19) pokazują bardzo znaczący ich spadek w stosunku do okresu roku poprzedniego. Przed Polską zadanie odrobienia zaległości, które będą wymagały znacznych nakładów finansowych oraz analiza systemu aby wyciągnąć z obecnej sytuacji wnioski na przyszłość.
4. Całkowicie podzielam pogląd Komisji Europejskiej, że należy wzmocnić (czy też wręcz przywrócić) udział partnerów społecznych w procesie tworzenia prawa.

Podkreślamy w tym kontekście, że w bieżącym roku Krajowy Program Reform nie został skonsultowany z partnerami społecznymi w żaden sposób. Także działania anty Covidowe w postaci poszczególnych Tarczy nie były konsultowane z partnerami społecznymi w żaden sposób pozwalający im wywrzeć jakikolwiek wpływ na końcowy obraz regulacji.

Z poważaniem
Katarzyna Zimmer- Drabczyk

Kierownik Biura Ekspertkiego,
Dialogu i Polityki Społecznej
KK NSZZ „Solidarność”